

COMMISSIE CORBEY KRIJGT VERVOLG IN STICHTING DUURZAME BIO-ECONOMIE

'POTENTIE VAN BIOMASSA IS GROOT'

Druk uitoefenen op de uitvoering van het kabinetsbeleid voor de biobased economie. Dat beoogt de nieuwe stichting die Dorette Corbey samen met enkele andere initiatiefnemers aan het oprichten is.

Tekst: Henk Engelenburg

COMMISSIE CORBEY

Via de Commissie Duurzaamheidsvraagstukken Biomassa (Commissie Corbey), die in 2009 werd ingesteld door de overheid, hebben wetenschap, ngo's en industrie (elektriciteit, (bio)brandstoffen, voedsel, chemie, landbouw, hout en banken) geadviseerd over de ontwikkeling van de bio-economie, zoals verduurzaming van landbouw, energie en chemie. De commissie stelt in haar advies 'Naar een duurzame bio-economie' van eind januari dit jaar dat biomassa steeds belangrijker wordt als grondstof voor de productie van elektriciteit, warmte, materialen en brandstof – waarbij duurzaamheid voorop moet staan. Het kabinet heeft het advies vrijwel geheel overgenomen in het beleidsdocument 'Biomassa 2030, strategische visie voor de inzet van biomassa op weg naar 2030' dat het ministerie van Economische Zaken eerder dit jaar heeft gepresenteerd.

Dorette Corbey, voorzitter van de naar haar genoemde commissie die per 1 januari is opgeheven, werkt met enkele andere initiatiefnemers aan de oprichting van een nieuwe stichting die de ontwikkeling van een duurzame bio-economie bevordert. Die moet druk uitoefenen op de uitvoering van het kabinetsbeleid voor de biobased economie. De stichting, die komende maand zijn beslag moet hebben, wordt een uitvloeisel van de Commissie Corbey, met opnieuw een brede samenstelling van partijen uit onder meer chemische industrie, energie, landbouw, voeding, biobrandstoffen, banken, wetenschap en ngo's op het gebied van milieu en ontwikkelingssamenwerking. Eerste prioriteit is het opstellen van een plan van aanpak voor de uitvoering van het EZ-beleidsdocument 'Visie 2030 Biomassa' van eerder dit jaar. "Beleidsvoornemens zijn gemakkelijker opgeschreven dan uitgevoerd en volgend jaar zijn er verkiezingen", stelt Corbey. "Daarom moet er een stevig plan van aanpak gereedliggen als een nieuw kabinet aantreedt."

Dit plan van aanpak zal geënt zijn op het advies dat de Commissie Corbey het kabinet heeft gegeven. De commissie pleit voor een helder kader over duurzaamheid en de toepassing ervan en voor zo veel mogelijk biomassa beschikbaar maken door reststromen van bosbeheer en efficiëntere landbouw te ondersteunen en de invoer van afvalstromen uit ons omringende landen te bevorderen. Verder adviseert de commissie om markten voor biobased producten en energie te ontwikkelen, bijvoorbeeld door steeds hogere streefpercentages in te voeren voor het toepassen van biobased grondstoffen, en om biomassa voor materialen gelijkwaardig aan biomassa voor bij- en meestook in energiecentrales te ondersteunen. Volgens het advies zou duurzaamheid onderdeel moeten zijn van specificaties en normeringen opdat duurzame biobased regio's en productieketens ontstaan als alternatief voor en de aanvulling op certificeringssystemen.

Brede overeenstemming

Om druk te kunnen zetten op de uitvoering van het advies en daar-

Dorette Corbey

mee op het bio-economiebeleid door de overheid, moet de oprichting van een stichting borgen dat de kennis en ervaring die binnen de Commissie Corbey is opgedaan beschikbaar blijft. Corbey: "En om te voorkomen dat organisaties de komende tijd tegen elkaar worden uitgespeeld of dat onzekerheid over de duurzaamheid van de biobased economie de uitvoering van beleid vertraagt."

De winst van de Commissie Corbey is volgens Corbey de brede overeenstemming over de bio-economie die door alle leden van de commissie is onderschreven. Zij ziet dit als het resultaat van een intensief proces waarbij de leden bereid waren om naar elkaar te luisteren. Daardoor werd de bio-economie gaandeweg niet langer uitsluitend vanuit eigen belangen onder de loep genomen, maar vanuit een gezamenlijk belang, inclusief duurzaamheid over de hele keten en op grote schaal. Corbey geeft als voorbeeld het standpunt over de grootschalige, marktgedreven, gestandaardiseerde productie van biomassa. De industrie heeft commodity's nodig, maar er zijn ook terechte zorgen dat

'Het is nog zeker geen uitgemaakte zaak of biomassa de grote volumes van de petrochemie kan vervangen'

FOTO: ANNE HAMERS

'Er moet een stevig plan van aanpak gereedliggen als een nieuw kabinet aantreedt'

grootschalige productie de landrechten van kleine boeren aantast en de druk op ecosystemen verhoogt. Nog meer aantasting van bodems en biodiversiteit dus, en minder toegang tot water en voedsel voor de lokale bevolking. De uitwisseling van argumenten over dit onderwerp heeft uiteindelijk geleid tot een gezamenlijk besluit: door het toezicht op de duurzaamheidsaspecten van biomassa regionaal in te bedden of door een ketenregisseur aan te stellen, worden de waarde en de duurzaamheidsnormen van de kleinschalige bio-economie ingebed in de gestandaardiseerde, grootschalige biomassa-productiestromen.

Zodoende zal het bewijs van herkomst van de biomassa aantonen dat die voldoet aan de gestelde duurzaamheidsnormen. Dit vervangt allerlei complexe duurzaamheidscriteria en voorkomt dat bijvoorbeeld mais voor de levensmiddelenmarkt en mais voor de markt van biobrandstoffen aan verschillende eisen en specificaties moet voldoen. Daarnaast kan een ketenregisseur toezien op naleving van de duurzaamheidsaspecten in

de hele keten. Dat verlost de markt van verschillende soorten certificeringen voor bijvoorbeeld suiker, aardappelen en granen.

Klein bier ontstijgen

Corbey constateert dat de standpunten die 'haar' commissie heeft ingenomen aan kracht hebben gewonnen door met elkaar in gesprek te blijven. Doordat de discussies op positieve wijze konden worden afgesloten, is er nu consensus over wat duurzaam is en wat reëel bijdraagt aan reductie van broeikasgassen. Zij spreekt over praktische handreikingen die het investeringsklimaat verbeteren, "en die voorkomen dat ondernemers die met bio aan de slag gaan onzeker blijven over de duurzaamheid van hun bedrijfsmodel."

Corbey noemt de potentie van biomassa groot, mits gunstige randvoorwaarden worden gecreëerd die voldoende stimulans geven om "het klein bier" te ontstijgen en biomassa groots neer te zetten. Bioraffinageprojecten moeten daarom worden gestimuleerd zoals dat ook gebeurt met het inzetten van biomassa voor energiedoelinden. Dat de financie-

ring voor dergelijke initiatieven moeizaam van de grond komt, heeft volgens haar te maken met de momenteel nog ongunstige marktperspectieven. Daarom moet biomassa als grondstof voor materialen op dezelfde wijze worden ondersteund als dat gebeurt met biomassa voor energie of brandstoffen. Dat hoeven geen grote steunbedragen te zijn, in de meeste gevallen is het marktperspectief voldoende om de businesscase sluitend te maken. "Dat kun je ook doen voor bioplastics en dergelijke, met de zekerheid dat er ooit een markt voor zal zijn. Al is het voor mij nog zeker geen uitgemaakte zaak of en in hoeverre biomassa op termijn daadwerkelijk de grote volumes van de petrochemie zal kunnen gaan vervangen. Meer circulair denken en handelen is zeker nodig."

Energieakkoord

Corbey constateert dat de politiek bepaalde afspraken van het Energieakkoord niet wezenlijk oppakt. Er is lang onderhandeld over duurzaamheidscriteria voor hout dat wordt opgestookt in energiecentrales. "Nederland heeft hiermee zeer uitgebreide duurzaamheidseisen, maar het is van belang naar de hele keten te kijken. Het begint bij de productie en vervolgens ga je de biomassa volgens het principe van cascadering toepassen, dus eerst zo hoogwaardig mogelijk zoals biomassa voor materialen." Zij voorziet dat de invoer van reststromen van bosbouw uit Noord-Amerika en Canada geen lang leven beschoren zal zijn, omdat die landen de biomassa zelf meer en meer zullen gaan gebruiken. "De EU moet daarom zo veel mogelijk zelfvoorzienend worden in biomassa. En de kennis en innovatie op dit gebied actief ondersteunen en zodanig flexibel beleid voeren dat het wordt bijgestuurd zodra het niet goed uitpakt." ■

CIRCULAIRE ECONOMIE

De Commissie Corbey heeft ook advies aan het kabinet uitgebracht over de circulaire economie, met speciale aandacht voor de positie van afval. Het streven is een maatschappij met nul procent afval. Maar de strenge afvalwetgeving die in de jaren 70 van de vorige eeuw met goede redenen is opgetuigd, staat dat streven nu enigszins in de weg, constateert Dorette Corbey. "Die zware controlesystemen hebben hun werk gedaan; er staat nu een afvalbranche met een uitstekend imago." Het is de commissie uit onderzoek gebleken dat Duitsland, Frankrijk, Engeland en België de afvalrichtlijnen over het algemeen minder streng dan Nederland interpreteren. Reststoffen van de agrarische

productieketen komen in die landen gemakkelijker op een lijst van stoffen met een 'einde afval status' dan in Nederland, zodat ze als grondstof naar andere fabrieken kunnen worden getransporteerd. Corbey heeft het kabinet een aantal concrete voorstellen gedaan, met als uitgangspunt dat binnen de huidige Europese afvalrichtlijn al veel kan worden verbeterd. Corbey: "Het lijkt een detail, maar voor bedrijven is het een dagelijkse werkelijkheid die belemmerend werkt om reststromen van andere bedrijven te benutten. In feite is de hele kern van de bio-economie benutten van reststromen, circulaire economie."